

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KASAP VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 8656/10)

KARAR

STRAZBURG

14 Ocak 2014

İşbu karar AIHS'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi olabilir.

Kasap ve diğerleri / Türkiye davasında,

Başkan,

Guido Raimondi,

Yargıçlar,

Işıl Karakaş,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Nebojša Vučinić,

Helen Keller,

Egidijus Kūris,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 10 Aralık 2013 tarihinde gerçekleştirilen kapalı müzakereler sonucunda, aynı tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 8656/10 no'lu davanın temelinde, beş Türk vatandaşı Resmiye Kasap, Selma Canpolat, Selda Pan, Vildan Pan ve Şengül Akgünlü, ("başvuranlar") 2 Şubat 2010 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Hakların Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Mahkeme'ye yapmış olduğu başvuru bulunmaktadır

2. Başvuranlar Diyarbakır'da görev yapan avukatlar Sayın G. Battal Özmen, A. Özmen ve B. Yavuz tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlileri tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuranlar, özellikle, akrabaları Murat Kasap'ın Sözleşme'nin 2. Maddesine aykırı olarak, polis memuru tarafından kasti olarak öldürüldüğünü iddia etmişlerdir.

4. Başvuru, 11 Haziran 2012 tarihinde, Hükümet'e tebliğ edilmiştir. Aynı zamanda başvurunun, kabul edilebilirliği ve esası yönünden birlikte karar verilmesine hükmedilmiştir (Madde 29 § 1).

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

KASAP VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

5. Başvuranlar, sırasıyla 1958, 1974, 1979, 1982 ve 1974 doğumlu olup Adana ve Mersin’de ikamet etmektedirler.

6. Murat Kasap birinci başvuranın oğlu ve diğer başvuranların erkek kardeşidir.

7. 29 Eylül 2006 tarihinde, saat 20.30 sularında, Murat Kasap ve arkadaşı R.S. Adana bölgesinde motosiklete binmekteydiler. İki polis memurunun kendilerini durdurmak istediklerini fark edince, sürücü belgelerinin olmamasından dolayı paniğe kapılmışlardır. Motosikletle uzaklaşmaya başlamışlardır ve I.H.Y. ve H.B adlı iki polis memuru, Murat Kasap ve R.S. duvara çarpana kadar kovalamaya devam etmişlerdir.

8. Kazadan hemen sonra, H.B., R.S.’yi yakalamıştır ancak Murat Kasap kaçmaya başlamış, polis memuru I.H.Y. ise onu takip etmiştir.

9. Bu sırada, R.S. kaçmaya çalışmıştır. Yanında bulunan polis memuru, R.S.’yi durdurmak için havaya iki el ateş etmiştir. R.S. memura ateş açmasına gerek olmadığını Murat Kasap’ın paniklediği için kaçtığını açıklamıştır. Eğer Murat Kasap’ı telefonla aramasına izin verilerse, arkadaşının teslim olacağını belirtmiştir. Ayrıca, Murat Kasap’ın yaşadığı yeri de bildiğini söylemiştir.

10. I.H.Y. çalışma arkadaşı tarafından açılan ateşin sesini duymuş ve Murat Kasap’ın silahlı olabileceğini düşünmüştür. I.H.Y.’nin ifadesine göre, Murat Kasap’a durması için emir vermiş ve havaya üç el ateş etmiştir. Murat Kasap’ın arkasından koşarken, dengesini kaybetmiştir ve o sırada tabancası ateş almıştır. Kurşun yere çarpmış, sekerek sıçramış ve Murat Kasap’ın sırt kısmına girmiştir ve Murat Kasap hastane yolunda hayatını kaybetmiştir.

11. Olay, derhal güvenlik önlemleri alınması için talimat veren Ceyhan Cumhuriyet savcısına bildirilmiştir. Olay yeri inceleme ekibi olay yerine varmıştır ve olay yerini güvenlik şeridiyle çevirmiştir.

12. Aynı gece saat 21.15’de, savcı olay yerine gitmiştir. Savcı, görgü tanığının ifadesini almış ve olay tutanağı hazırlamıştır.

13. Aynı gece, Ceyhan Emniyet Müdürlüğü’nde iki polis memuru tarafından R.S.’nin ifadesi alınmıştır. R.S. olayı anlatmıştır ancak Murat Kasap’ın hayatını kaybettiğinden haberi yoktur.

14. Aynı gece, saat 22.50’de, polis memurlarının silahlarına delil olarak el konulmuştur.

KASAP VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

15. Aynı gece, saat 00.45'de, Murat Kasap'ın cesedi üzerinde ölü muayenesi işlemi yapılmıştır. Cumhuriyet savcısı ve doktor, kurşunun Murat Kasap'ın sırtından girip yaraladığını gözlemlemişlerdir. Doktor, ölüm sebebinin tespit edilmesi için otopsi işlemi yapılması gerektiği kanısına varmıştır. Kesin atış menzilin belirlenmesi için Murat Kasap'ın kıyafetleri alınmıştır.

16. Aynı gece, saat 02.15'de, Cumhuriyet savcısı, karakolda, polis memuru H.B.'nin ifadesini almıştır.

17. Cumhuriyet Savcısı denetimindeki farklı iki polis memuru tarafından hazırlanmış olay yeri inceleme raporuna göre, olay yerinde altı mermi kovanı ve mermi gömleği bulunmuştur.

18. 30 Eylül 2006 tarihinde, saat 07.00'de motosiklet üzerinde tam inceleme işlemi gerçekleştirilmiştir.

19. 30 Eylül 2006 tarihinde Murat Kasap'ın cesedi üzerinde otopsi işlemi gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyet savcısı ve bilirkişiler, ölüm sebebinin, deforme olmuş merminin girişinden kaynaklı iç kanama olduğunu gözlemlemişlerdir.

20. Aynı gün, Ceyhan Cumhuriyet Savcısı tarafından polis memuru I.H.Y.'nin ifadesi alınmıştır. İfadesine göre, Murat Kasap'ın ölümü kaza sonucu gerçekleşmiştir. Murat Kasap'a kasti olarak ateş etmediğini, dengesini kaybedince tabancasının kazara ateş aldığını ileri sürmüştür.

21. Aynı gün, Ceyhan Cumhuriyet Savcısı tarafından ifadesi alındıktan sonra I.H.Y., Ceyhan Sulh Ceza Mahkemesi'ne sorguya gönderilmiştir. Sulh Ceza Mahkemesi önünde suçlu olmadığını söylemiş ve günün daha erken saatlerinde Cumhuriyet savcısı önünde verdiği ifadesini yinelemiştir.

22. Yine 30 Eylül 2006 tarihinde, Sulh Ceza Mahkemesi I.H.Y.'nin tutuklanmasına karar vermiştir.

23. Başvuranlar 2 Ekim 2006 tarihinde, olay yerinde bir başka mermi kovanı bulmuşlardır ve mermi kovanını Cumhuriyet savcısına teslim etmişlerdir.

24. Murat Kasap'ın ailesi 4 Ekim 2006 tarihinde, Ceyhan Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunmuş ve oğullarının ölümünde sorumlu olanların cezalandırılmasını talep etmişlerdir.

25. Ceyhan Cumhuriyet Savcısı, 1 Kasım 2006 tarihinde Ceyhan Asliye Ceza Mahkemesi'ne iddianame sunmuş ve polis memuru I.H.Y.'yi ihmal sonucu ölüme sebebiyet vermekle suçlamıştır.

26. Belirtilmeyen bir tarihte, Murat Kasap'ın ailesi, polis memurları hakkındaki ceza yargılamalarına müdahil olmuştur.

27. Ceyhan Asliye Ceza Mahkemesi, 29 Kasım 2006 tarihinde, memur I.H.Y.'nin öldürme kastıyla hareket etmiş olma ihtimalini dikkate almış ve bu durumun, I.H.Y.'ye atılı suçun yeniden vasıflandırılmasını gerektireceğine karar vermiştir. Bu sebeple, dava dosyasını, bu gibi suçlarla ilgili yargı yetkisi olan Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermeye karar vermiştir.

28. Memur I.H.Y.'nin itirazının ardından, 30 Kasım 2006 tarihinde Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi, I.H.Y.'yi tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakmıştır.

29. Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi, 19 Ocak 2007 tarihinde, memur I.H.Y.'ye atılı suçun, taksirle ölüme sebebiyet verme olduğu gerekçesiyle; davanın incelenmesi konusunda yargı yetkisi bulunmadığını belirtmiştir. Ceyhan Asliye Ceza Mahkemesi'nin bu suçla ilgili olarak yargı yetkisine sahip olduğuna karar vermiştir. Ayrıca, Ağır Ceza Mahkemesi, polis memurunun yargılanmasına ilişkin olarak kovuşturma izni verilmesi amacıyla, dava dosyasının valiliğe gönderilmesine karar vermiştir.

30. Murat Kasap'ın ailesi görevsizlik kararına karşı itirazda bulunmuşlardır ve itirazları 19 Mart 2007 tarihinde Osmaniye Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilmiştir.

31. Ceyhan Valiliği, 29 Ağustos 2007 tarihinde, I.H.Y.'nin kovuşturmayaya tabi tutulması için soruşturma izni verilmemesine karar vermiştir.

32. Murat Kasap'ın ailesi, 9 Ekim 2007 tarihinde, valiliğin kararına karşı itirazda bulunmuşlardır.

33. Adana Bölge İdare Mahkemesi, 14 Kasım 2007 tarihinde, valiliğin kararını bozmuştur ve dava dosyasını Ceyhan Cumhuriyet Savcısına iletmiştir.

34. Ceyhan Cumhuriyet Savcısı 11 Aralık 2007 tarihinde Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesine iddianame sunmuştur ve memur I.H.Y.'yi "olası kast"la (*dolus eventualis*) adam öldürmekle suçlamıştır.

35. Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi belirtilmeyen bir tarihte, tetiğin nasıl çekildiğinin tespit edilmesi için başka balistik incelemelerin gerekli olduğu sonucuna varmıştır. Adli Tıp Kurumu, 20 Ekim 2008 tarihinde bir rapor sunmuştur. Bu raporda bilirkişiler, tabancanın yalnızca, tetiğe iki ile beş kilo arası basınç uygulanması durumunda ateş alabileceğini bildirmişlerdir.

36. Adli Tıp Kurumunun 12 Ocak 2009 tarihli raporuna göre, olay yerinde bulunan mermi kovanları ve mermi gömleği sanık polis memurunun tabancasından çıkmıştır.

37. Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi, 30 Haziran 2009 tarihinde, memur I.H.Y.'nin Murat Kasap'ı kasten öldürmeye teşebbüs etmemesine rağmen, orantısız güç kullandığını ve taksirle Murat Kasap'ın ölümüne sebep olduğunu tespit etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, I.H.Y.'yi iki yıl hapis cezasına mahkûm etmiştir ancak sonradan hapis cezasını bir yıl sekiz aya indirmiştir. Ayrıca, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesi uyarınca, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir.

38. Belirtilmeyen bir tarihte, birinci başvuran, İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kuruluna bir dilekçe yazarak, I.H.Y.'nin devlet memurluğu görevinden çıkarılmasını talep etmiştir.

39. Birinci başvuran 15 Temmuz 2009 tarihli bir yazıyla, I.H.Y.'nin on ay süreyle işinden uzaklaştırıldığı hakkında bilgilendirilmiştir.

40. Başvuranlar, 3 Temmuz 2009 tarihinde Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi'nin 30 Haziran 2009 tarihli kararına itiraz etmişlerdir.

41. İtiraz, Osmaniye 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 5 Ekim 2009 tarihinde reddedilmiştir.

42. Bu arada, Murat Kasap'ın ailesi, 20 Temmuz 2007 tarihinde Adana İdare Mahkemesi önünde İçişleri Bakanlığı hakkında dava açarak, oğullarının ölümü sebebiyle 200,000 TL tazminat talep etmiştir.

43. Adana İdare Mahkemesi, 17 Kasım 2009 tarihinde, iddianın bir kısmını kabul etmiş ve Murat Kasap'ın ailesine maddi tazminat olarak 6,975 TL (karar tarihinde yaklaşık 3,150 avro) ödenmesine karar vermiştir. Ayrıca idari mahkeme, başvuranlara manevi tazminat olarak 20,000 TL (karar tarihinde yaklaşık 9,000 avro) ödenmesine karar vermiştir.

44. Belirtilmeyen bir tarihte, Murat Kasap'ın ailesi Adana İdare Mahkemesi'nin kararına temyiz etmiştir. Temyiz incelemesi, Danıştay önünde halen devam etmektedir.

KASAP VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

45. Somut davanın Hükümete tebliğ edilmesinin ardından, Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Daire Başkanlığı 7 Mart 2013 tarihinde, Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesinin 30 Haziran 2009 tarihli kararının bozulması için Ceza Kanununun 309. maddesi uyarınca yazılı emir çıkarılması talebiyle, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne başvurmuştur. Mahkeme'ye ibraz edilen belgelerden anlaşıldığı kadarıyla Bakanlık tarafından böyle bir emir çıkarılmamıştır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI VE UYGULAMALAR

46. Hükümün açıklanmasının geri bırakılması, Ceza Muhakemesi Kanununun 231. maddesi tarafından düzenlenmiş olup, ilgili paragraflar aşağıdaki gibidir:

“ ...

(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükümün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükümün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,

gerekir.

...

(8) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur.

...

KASAP VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

(12) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.

47. Ceza Muhakemeleri Kanununun, Adalet Bakanlığının yazılı emri ve Yargıtay hakkında atıflar içeren, kanun yararına bozmaya ilişkin 309. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Hâkim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen karar veya hükümde hukuka aykırılık bulunduğunu öğrenen Adalet Bakanlığı, o karar veya hükmün Yargıtayca bozulması istemini, yasal nedenlerini belirterek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı olarak bildirir...”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 2. VE 3. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

5. Başvuranlar, Sözleşme’nin 2. maddesine aykırı olarak, akrabalarının bir polis memuru tarafından kasten öldürüldüğünü iddia etmişlerdir. Başvuranlar, polis memuruna ilişkin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının, Sözleşme’nin 2. maddesi anlamı dâhilinde, yaşam hakkının kanunen korunması yükümlülüğüyle bağdaşmadığından şikâyet etmişlerdir. Başvuranlar ayrıca, Sözleşme’nin 2. ve 13. maddelerine dayanarak, ateş edilmesine ilişkin yürütülen soruşturmada ve polis memurunun davasında ciddi kusurlar bulunduğundan şikâyet etmişlerdir.

6. Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir.

7. Mahkeme, başvuranlar tarafından yapılan şikâyetlerin esasının, yakınlarının yaşam hakkından mahrum bırakılmasıyla ve ölüm olayına

ilişkin soruşturmanın etkinliğiyle ilgili olduğu kanısındadır. Bu nedenle, Mahkeme, yukarıda belirtilen tüm şikâyetlerin, sadece Sözleşme'nin 2. maddesi açısından incelenmesini uygun bulmaktadır. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infaz edilmesi dışında, hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez.

2. Ölüm, aşağıdaki durumlardan birinde mutlak olanı aşmayacak bir güç kullanımı sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlaline neden olmuş sayılmaz:

(a) Bir kimsenin yasa dışı şiddete karşı korunmasının sağlanması;

(b) Bir kimsenin usulüne uygun olarak yakalanmasını gerçekleştirme veya usulüne uygun olarak tutulu bulunan bir kişinin kaçmasını önleme;

(c) Bir ayaklanma veya isyanın yasaya uygun olarak bastırılması.”

A. Kabul edilebilirlik hakkında

8. Hükümet, başvuranların başvuru formunu, Mahkeme İçtüzüğü'nün 47. maddesi ve Mahkeme İçtüzüğü'nün 45. ve 47. maddelerine ek olarak getirilen ve 1 Kasım 2003 tarihinde Mahkeme İçtüzüğü'nün 32. maddesi uyarınca Mahkeme Başkanı tarafından yayınlanan ve son olarak 24 Haziran 2009 tarihinde değiştirilen Başvurunun Yapılmasına İlişkin Uygulama Yönergesi'nin 11. maddesinin gerektirdiği üzere kısa ve öz bir şekilde sunmadığını ileri sürmüştür.

9. Mahkeme, kabul edilebilirlik kurallarının, Sözleşme'nin 34. ve 35. maddelerinde yer aldığını belirtmektedir. Mahkeme, başvuru formunda sağlanan bilgilerin özetinin sunulmasının, belirtilen maddelerde yer aldığı üzere, bir kabul edilebilirlik kriteri olmadığı kanısındadır. Dolayısıyla, Hükümet'in itirazı reddedilmelidir.

10. Mahkeme, başvurunun Sözleşme'nin 35 § 3 (a) maddesi anlamı dâhilinde açıkça dayanaktan yoksun olmadığı kanısındadır. Ayrıca, Mahkeme, kabul edilemezliğe ilişkin herhangi bir gerekçe olmadığını belirtmektedir. Bu nedenle başvurunun kabul edilebilir olduğu beyan edilmelidir.

B. Esas hakkında

11. Başvuranlar, akrabalarının Sözleşme'nin 2. maddesine aykırı koşullar altında öldürüldüğünü ve ulusal makamların, söz konusu ölüm olayına ilişkin olarak etkin soruşturma yürütemediklerini ileri sürmüşlerdir.

12. Hükümet, başvuranların akrabasının kasten öldürülmediğini ve etkin bir soruşturma yürütüldüğünü iddia etmiştir.

13. Mahkeme, Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesinin, polis memuru I.H.Y'nin, yetkilerini aştığını ve hukuka aykırı olarak Murat Kasap'ın ölümüne neden olduğunu tespit ettiğini gözlemlemektedir. Mahkeme'ye göre söz konusu karar, Murat Kasap'ın ölümünün, esas itibariyle Sözleşme'nin 2. maddesine aykırı olduğunun kabul edildiği anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, belirtilen karar, Sözleşme'nin 2 § 2 maddesi uyarınca, polis memuru tarafından kullanılan gücün kesinlikle gerekli ve haklı olup olmadığının belirlenmesini gereksiz kılmaktadır. Mahkeme'nin, başvuranların şikâyetine ilişkin incelemesi, ulusal makamların söz konusu ihlale yönelik uygun ve yeterli bir tazminat sağlayıp sağlamadıklarının (bk. *Fadime ve Turan Karabulut / Türkiye*, no. 23872/04, § 43, 27 Mayıs 2010 ve *Kulah ve Koyuncu / Türkiye*, no. 24827/05, § 38, 23 Nisan 2013) ve Sözleşme'nin 2. maddesi kapsamında bulunan yükümlülüklerini usul ve esas bakımından yerine getirip getirmediğinin belirlenmesi ile sınırlı olacaktır. Bu bağlamda, Mahkeme, Murat Kasap'ı öldüren polis görevlisi I.H.Y.'nin orantısız güç kullanmak ve taksirle adam öldürmekten suçlu bulunmasına rağmen, bir yıl sekiz ay hapis cezası aldığını ve hükmün açıklanmasının geri bırakıldığını belirtmektedir.

14. Mahkeme, Devletin Sözleşme'nin 2. maddesi kapsamında taşıdığı yaşam hakkını kanunen korumaya yönelik pozitif yükümlülüğünün, ulusal hukuk sisteminin kanuna aykırı olarak herhangi bir kişiyi öldüren kişiler hakkında ceza hukukunu uygulayabilme kapasitesi göstermesi gerektirdiğini yinelemektedir (bk. *Nachova ve Diğerleri v. Bulgaristan* [BD], no. 43577/98 ve 43579/98, § 160, AIHM 2005-7). Belirtilen yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediğini incelemek için; ulusal mahkemelerin bu kararlara varırken, hukuk sisteminin caydırıcı etkisinin korunması ve yaşam hakkının ihlallerinin önlenmesinde oynaması gereken rolün öneminin altının çizilmesi amacıyla, Sözleşme'nin 2. maddesi uyarınca davaya gereken

önemi gösterip göstermediğini ya da ne dereceye kadar gösterdiğini değerlendirmek AİHM'in görevidir (bk. *Ali ve Ayşe Duran / Türkiye*, no. 42942/02, § 62, 8 Nisan 2008).

15. Tüm kovuşturmaların mahkumiyet veya belirli bir cezaya hükmedilmesiyle sonuçlanmasına yönelik mutlak bir yükümlülük bulunmamasına rağmen, ulusal mahkemelerin, devlet görevlilerinin ölüme yol açan ihmalkarlıkları sonucu ortaya çıkan suçlarda dâhil olmak üzere, kişilerin hayatlarını tehlikeye sokan suçları cezalandırmamaya hiçbir koşulda olanak vermemesi gerektiğinin altı çizilmelidir. Kamu güveninin idamesi, hukukun üstünlüğünün sağlanması ve kanunsuz eylemlere yönelik herhangi bir tolerans ya da ihtilaf olduğu görünümünün önlenmesi açısından bu durum hayati önem taşımaktadır (bk. *gerekli değişikliklerin yapılması koşuluyla, Öneriyıldız / Türkiye* [BD], no. 48939/99, § 96, AİHM 2004-XII; *Okkalı / Türkiye*, no. 52067/99, § 65, AİHM 2006-12 (alıntılar); ve *Türkmen / Türkiye*, no. 43124/98, § 51, 19 Aralık 2006).

16. Devlet görevlileri tarafından işlenen cinayet ve yapılan kötü muamele suçlarına ilişkin yerel mahkemelerce tercih edilen uygun yaptırımlara AİHM tarafından önemli ölçüde saygı duyulması gerekmesine rağmen, eylemin ciddiyeti ile verilen ceza arasında bir orantısızlık olması durumunda, AİHM belirli bir değerlendirme gücüne sahip olmalı ve müdahale etmelidir (bk. *Nikolova ve Velichkova / Bulgaristan*, no. 7888/03, § 61, 20 Aralık 2007).

17. Mahkeme, mevcut davada, duruşmayı gerçekleştiren mahkemenin polis memurunu, başvuranın akrabasının taksirle ölümüne sebep olmaktan suçlu bulunduğunu yinelemektedir. Diğer bir ifadeyle, duruşmayı gerçekleştiren mahkeme, polis memurunun öldürme niyetiyle hareket etmemesine rağmen, Murat Kasap'ın ölümünün hukuka aykırı olduğu sonucuna varmıştır (bk. 56. madde yukarıda). Ancak, AİHM, iç hukukun, kanuna aykırı öldürme suçuna ilişkin olarak mahkemelere hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına olanak sağladığını gözlemlemektedir. Duruşmayı gerçekleştiren mahkeme vermiş olduğu kararlar, takdir yetkisini, bu tür eylemlere hiçbir şekilde müsamaha edilmeyeceğini göstermek için kullanmaktan ziyade, ciddi bir suç teşkil eden bir eylemin sonuçlarını hafifletmek için kullanmıştır (bk. *Okkalı*, yukarıda belirtilen, § 75). Mahkeme, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesi ile düzenlenen

hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının, failerin cezadan muaf tutulması ile sonuçlandığını belirtmektedir. Çünkü, belirtilen hükmün uygulanması, failin gözetim emrine uyması koşuluyla, verilen kararı ceza da dâhil olmak üzere tüm hukuki sonuçlarından mahrum bırakmaktadır. Dolayısıyla, AİHM, dava konusu mahkeme kararının, hâkimlerin takdir yetkilerini, bu tür eylemlere hiçbir şekilde müsamaha edilmeyeceğini göstermek için kullanmaktan ziyade, kanuna aykırı bir eylemin sonuçlarının hafifletilmesi için kullandıklarını gösterdiği kanısındadır (bk. *gerekli değişikliklerin yapılması koşuluyla, Eski / Türkiye*, no. 8354/04, § 36, 5 Haziran 2012).

18. Sonuç olarak Mahkeme, Murat Kasap'ın öldürülmesine ilişkin davaya uygulanan ceza hukuku sisteminin, katı olmaktan çok uzak olduğu ve başvurular tarafından şikayet edilen eylemler gibi kanuna aykırı eylemlerin etkin bir şekilde önlenmesini sağlayabilecek derecede caydırıcı etkiye neredeyse hiç sahip olmadığı kanısındadır.

19. Yukarıda açıklananlar ışığında, Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin ihlal edildiği kanısına varmıştır (bk. *gerekli değişikliklerin yapılması koşuluyla, Külâh ve Koyuncu*, yukarıda belirtilen, § 44).

II. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

20. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Maddi Tazminat

21. Birinci başvuran, maddi tazminat olarak 50.000 avro talep etmiştir. Diğer başvuruların her biri ise, bu başlık altında 40.000 avro talep etmiştir.

22. Hükümet, maddi tazminat talebinin asılsız olduğunu belirtmiştir.

23. Mahkeme, başvuruların, maddi tazminat taleplerini desteklemek amacıyla hiçbir belge sunmadıklarını gözlemlemektedir. Dolayısıyla, Mahkeme bu talebi reddetmektedir.

B. Manevi Tazminat

24. Başvuranların her biri, manevi tazminat olarak 50.000 avro talep etmiştir.

25. Hükümet, manevi tazminat talebinin gereğinden fazla olduğunu belirtmiştir.

26. Mahkeme, başvuruların, ihlallerin tespit edilmesiyle tamamen telafi edilemeyecek olan manevi zarara maruz kaldıkları sonucuna varmıştır. Dolayısıyla, Mahkeme, manevi tazminat olarak birinci başvurana 30.000 avro ve diğer başvurulara müştereken 10.000 avro ödenmesine karar vermiştir.

C. Masraf ve giderler

27. Başvuranlar ayrıca, ulusal mahkemeler ve AIHM önünde gerçekleşen yargılamalar sonucu ortaya çıkan masraf ve giderler için 34.272 avro talep etmişlerdir. Başvuranlar, taleplerini desteklemek amacıyla, Türkiye Barolar Birliğinin avukatlık ücret tarifesine atıfta bulunmuşlardır.

28. Hükümet, söz konusu talebe itiraz etmiştir.

29. Mahkeme içtihadına göre, bir başvuranın masraf ve giderlerini geri alabilmesi için, söz konusu masraf ve giderlerin fiilen ve gerekli olduğu için yapılmış olduğunun belgelenmesi ve makul miktarda olması gerekmektedir. Mevcut davada, başvuranlar, talep edilen masrafların fiilen yapıldığını belgelememişlerdir. Dolayısıyla, Mahkeme bu başlık altında tazminat ödenmemesine karar vermiştir.

D. Gecikme faizi

30. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankasının kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME OYBİRLİĞİYLE;

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;;
2. Sözleşme'nin 2. maddesinin ihlal edildiğine;

KASAP VE DİĞERLERİ/TÜRKİYE KARARI

3. (a) Davalı Devlet tarafından, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden davalı Devletin ulusal para birimine çevrilmek üzere, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere, manevi tazminat olarak birinci başvuruna 30.000 avro (otuz bin avro) ve diğer başvurulara müştereken 10.000 avro (on bin avro) ödenmesine;
- (b) Yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren, ödeme gününe kadar, yukarıda bahsedilen miktara, Avrupa Merkez Bankasının kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranda, basit faiz uygulanmasına;
4. Başvuranların adil tazmin taleplerinin geri kalan kısmının reddedilmesine *karar vermiştir.*

İşbu karar, İngilizce olarak tanzim edilmiş ve Mahkeme İÇtüzüğü'nün 77 § 2 ve 3 maddesi uyarınca, 14 Ocak 2014 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan